

A NAT készítésének dokumentumai és kronológiája

DOKUMENTUMOK

1. dokumentum

Emlékeztető

Nat-munkacsoport
Piliscsaba, 2010. augusztus 2–6.

Értelmezések, megállapodások, döntések, javaslatok

I. A közműveltségi tartalmak megjelenítése a kiegészített Nat-ban

1. Az ISKOLA-ERKÖLCS-TUDÁS oktatási program és a minisztériumi megrendelés nem egy új Nat készítését várja el, hanem a meglévő – 2003-ban kiadott, 2007-ben módosított dokumentum kiegészítését, korrekcióját. „A Nat ismét kiegészül a mindenki számára kötelező, minimális tananyaggal.”

- A kiegészítés célja: a műveltségi területekhez tartozó közműveltségi tartalmak meghatározása.
- A korrekció célja: a kompetenciaértelmezések egyszerűsítése, továbbá a tartalmi kiegészítésből adódó ismétlések megszüntetése és az egyéb ellentmondások (pl. törvényi szabályzó funkciók megjelenése: nem szakrendszerű képzés) feloldása.

2. A jogszabályi változás során szükséges a Nemzeti alaptanterv nemzeti és tantervi funkcióit meghatározni, valamint világosan definiálni kell viszonyát a kerettantervekhez. „A Nat a kerettantervek készítőinek szóló irányítási dokumentum.” Jelenleg kétféle értelmezési lehetőség kínálkozik:

A) változat

- Témakörök (altémák) meghatározása, értelmezési és feldolgozási fókusz(ok) megadása, melyek a kerettantervek szintjén egészülnek ki konkrét tartalmakkal.
- Pl. Nat szint tartalma: Az ókori Egyiptom anyagi és szellemi kultúrája.
- Kerettantervi szint tartalma: Egyiptom a „Nílus ajándéka”, A rejtélyes piramisok, Az írás kialakulása (Öntözéses földművelés, fáraó, piramis, múmia, hieroglifa, Nílus, kb. 5000 éve).
- Helyi tanterv: a kerettantervet kiegészítheti egyéb tartalmakkal is.

B) változat

- A műveltségterületekhez (tantárgyak egyes témájához) tartozó konkrét tartalmak felsorolása laikus szelekciós elv alapján (nem az adott tantárgyi szakértő, hanem a másik tantárgyi szakértő szerint).

- *Pl. Nat szint tartalma: Háziállatok, kutya, macska.*
- Népdalok: Tavasz szél vizet áraszt, Hull a szilva a fáról.

Kerettantervi szint tartalma: ebben az esetben kiegészül mindazokkal az elemekkel, melyek az adott szintű kerettantervhez rendelhetők. Így a Nat az alapvető evidens tartalmakat is meghatározná, így minden tanítási tartalom, azaz a kerettantervek kiegészítő tartalmainak kijelölése is az oktatási tárca, azaz az oktatáspolitikai hatáskörébe tartozna. Ez távol esik a jelenlegi, nemzetközi gyakorlattól és számos további kockázattal járhat. *A két értelmezési változat alapján a végső döntést a minisztérium hozhatja meg.*

3. A Nemzeti alaptanterv bevezetője átdolgozásának irányai:

- A kiegészítés, átdolgozás indoklása.
- A törvényi szabályozásba tartozó elemek kivétele (áttevése) a törvénybe.
- Küldetésnyilatkozat megfogalmazása, mely az általános nevelési célok, értékek megfogalmazása mellett a gyerekek (diákok), pedagógusok, szülők (családok) együttműködésének szükségességét emeli ki.
- A kiemelt fejlesztési feladatok kiegészítése:
  - fenntartható fejlődés szempontjaival;
  - tanórán kívüli tevékenységekkel.

4. A Nat bevezetőben a közműveltség értelmezését az alábbi szempontok szerint érdemes megfogalmazni:

A Nemzeti közműveltség alapjai:

- Közösségi értékű elismert, lényeges (releváns) tudás;
- Az együttműködéshez szükséges készségek, képességek, kompetenciák;
- Közösségi és személyes értéktudat, nemzeti és európai azonosságtudat;
- Közös kulturális kód;
- Közös erkölcsi normák;
- Kritikai gondolkodás, szabadság, felelősségtudat;
- Fenntarthatóság, megőrzés és megújulás.

A közműveltség értelmezése során rögzíteni kellene, hogy a Nat-ban a műveltségterületek (tantárgyak) közötti tartalmi összefüggés is biztosíthatja a közműveltség nemzedékek közötti eredményes továbbadását.

5. A kiegészítés során a Nat tíz műveltségterületre való felosztása megmaradna:

- A műveltségterületek arányai változatlanul százalékos eloszlásban jelennének meg.
- A műveltségterületeken belül nevesíteni szükséges az adott területhez rendelhető tantárgyakat és szükségesnek látszik a tantárgyak közötti tartalmi összefüggésre való utalás egyszerű és áttekinthető rendjének kidolgozása is.

- A műveltségi területekhez tartozó közműveltségi tartalmakat a Nat tantárgyi bontásban is jelenítse meg (pl. fizika, kémia, történelem).
- A műveltségterületek keretében megjelenített tantárgyi közműveltségi tartalmak lehetőleg egységes szerkezetben jelennek meg, de a műveltségterületek/tantárgyak sajátosságai is érvényesülhetnek.
- A rendelet bevezetőjében legyen utalás arra is, hogy a műveltségterületek Nat-ban megjelenített tantárgyi struktúrájától a kerettantervekben el lehet térni (pl. össze lehet vonni), azaz más tantárgyi rendszerben is lehet kerettantervet készíteni.

6. A közműveltség tartalmai a műveltségterületeken belül az alábbi szakaszhatárookban jelennének meg:

- Szakaszhatárok: 1–4., 5–8., 9–12.
- A 2003-as Nat-ban az 5–6. és 7–8. évfolyam táblázatban közölt fejlesztési feladatai különbözőek, de a kiegészítés nyomán a tartalmak a szakaszhatáron belül azonosak lennének, bár az évfolyamokra osztás a kerettantervekben eltérő lehet.
- Az alsó tagozatban az informatika műveltségterületre szánt 2–5 százalékos arány változatlan maradjon.
- Indokoltnak látszik az egyes műveltségi területek százalékos „től–ig” arányainak az áttekinthetése, a hozzájuk tartozó tantárgyak és modulártyak óraszámigényének, valamint a törvényi szabályozás során kialakuló kötelező tanulói óraszámoknak az összevetését követően.

II. A tartalmi szabályozás egyéb kérdései, kerettantervek

7. Változatlanul maradjon fenn a háromszintű tantervi szabályozás:

- Nat,
- kerettantervek,
- helyi tantervek.

8. A Nat kiegészítése után a meglévő OKM kerettanterveket és a többi elfogadottat is felül kell vizsgálni és szükséges lenne kiegészíteni, hogy az átdolgozott Nat-tal kompatibilissé váljanak.

9. Az ISKOLA-ERKÖLCS-TUDÁS oktatási program a kerettantervek készítését illetően többféle értelmezési lehetőséget is felvet. „A Nat alapján készülő [kerettantervek] kötelező érvénnyel bíró többfunkciójú szakmai-irányítási dokumentumok. [...] A kerettanterveket a szakmai köztestület javaslatára az oktatási miniszter adja ki.” A kerettantervek jogi szabályozásánál ismételten rögzíteni kellene, hogy a minisztériumnak kötelező kerettanterveket készíttetni. Ugyanakkor a fenti program alapján a kerettantervek készítésére vonatkozóan az alábbi értelmezések lehetnek:

A) változat: a minisztérium mellett más is készíthet kerettantervet, de azt is a minisztériumnak kell a jóváhagyni. Ebben az esetben csak teljes kerettanterv akkreditálható és a készülő jogszabály maximálja a jóváhagyható kerettantervek számát.

B) változat: csak a minisztérium készíthet kerettantervet (2-3-at iskolatípusonként).
A két értelmezési változat alapján a végső döntést a minisztérium hozhatja meg.

10. A kerettantervek szintjén jelenjen meg:

- A közműveltségi tartalmak színtezése, kiegészítése.
- A kiemelt fejlesztési követelmények integrálása a tanítási gyakorlatba.

11. A kerettantervekben azok az új műveltségterületek (pl. média, dráma), amelyek évi óraszámja nem éri el a heti egyet (pl. évi 18 óra), vagy a tantárgyakon belül önálló fejezetként vagy önálló modulként jelenjenek meg.

12. Az eredményes tartalmi szabályozás az alábbi koordinátarendszerben érvényesíthető:

- Nat, kerettantervek (bemeneti, folyamatszabályozás),
- vizsgakövetelmény (kimeneti szabályozás),
- tankönyvek,
- szakmai tanácsadó (támogató) és értékelési (ellenőrzési) rendszer.

2. dokumentum

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
1051 Budapest, Dorottya u. 8.

A Nemzeti alaptanterv kiegészítése közműveltségi tartalmakkal 2011. január 27.

Kedves Tantárgyi Bizottsági Elnök/Asszony/Úr!

1. A Nemzeti alaptanterv korrekciója

Tájékoztatom, hogy a Nat Bizottság (továbbiakban NB) 2011. január 21-i ülésén a műveltségterületi anyagok elkészítéséről az alábbiak szerint állapodott meg,

A Nat 2007 egyes részeit továbbra is érvényesnek tekintjük, így:

- az EU kompetenciák megfogalmazását,
- a kiemelt fejlesztési feladatokat,
- a műveltségterületek megnevezését és számát,
- a műveltségterületen belüli fejlesztési feladatokat (ide értve a táblázatokban szereplő közléseket is).

Az NB megállapodott továbbá a Nat bizonyos részeinek átdolgozásában, kiegészítésében, szükséges korrekciójában, így:

- változik a Nat bevezetője;
- kiegészülnek a kiemelt fejlesztési feladatok, figyelemmel a mai gyermekek és diákok változó motivációira, tanulási szokásaira, érzelmi igényeire;
- új kiemelt fejlesztési feladatok: családi életre nevelés, munkára nevelés, közösségi életre és részvételre nevelés, fenntartható fejlődésre nevelés, médiatudatosság;
- egészében hangsúlyosabbá válik a nevelés, ide értve a kapcsolati kultúra fejlesztését, az érzelmi intelligenciát.

2. A közműveltségi tartalmak kidolgozásának elvei

A tantárgyi bizottságok és az NB közös felelőssége, hogy a Nat egészében a közműveltségi tartalmak egységes elvek alapján jelenjenek meg.

A minden műveltségterületre és így az azokban lévő tantárgyakra érvényes elvek a következők:

- A közműveltségi elemek megfogalmazásának, összeállításának egységes szemléletet kell tükröznie, ugyanakkor az egyes műveltségterületek, tantárgyak sajátosságait érvényesíteni kell.
- A közműveltségi elemek közlése nem jeleníthető meg lezárt rendszerként, így nem támogatjuk a táblázatos formát, helyette a strukturálást nem kényszerítő listát javasoljuk.
- Meg kell találni azt az elvonatkoztatási szintet, ami még tartalomként értelmezhető, és magában hordozza az újabb és újabb kifejtési szintek, részletezések kerettantervi lehetőségét, beleértve az eltérő iskolatípusokból, tantervi programokból adódó különbségek lehetővé tételét.
- A közműveltségi elemek listája ne sugallja a tanórai feldolgozás sorrendjét és szintezését.
- A megfogalmazás tömör, szikár, pontos és a laikus közvélemény számára is értelmezhető legyen.
- A közműveltségi tartalmak szintjén is törekedni kell az egyes tantárgyak, illetve műveltségterületek közötti kereszttulások jelzésére.
- A közműveltségi tartalmak leírásakor értelemszerűen figyelembe kell venni egyrészt az EU kompetenciákban közölt ismeretelemeket, másrészt a Kiemelt fejlesztési feladatokban megfogalmazott prioritásokat.
- A tantárgyi közművelődési tartalmainak meghatározása a korszerű tanuláselméletek és tanuláslélektani megfontolások alapján történjék.

2.1. *Közműveltségi elemek a közoktatás következő szakaszaira fogalmazódnak meg:*

- 1–4. évfolyam,
- 5–8. évfolyam,
- 9–12. évfolyam.

2.2. *Az eddig elkészült anyagok, továbbá elvi megfontolások alapján a közműveltségi elemek lehetnek:*

- jelenségek,
- témák, témakörök, tématerületek,
- fogalmak, kategóriák,
- jelek, jelrendszerek, kódok,
- összefüggések, törvények, tételek, szabályok, rendszerek,
- nevek, elnevezések, alkotások,
- (kognitív, manuális stb.) tevékenységek, eljárások stb.

2.3. *A közműveltségi elemek szintezése:*

- két szintnél (legfeljebb három szintnél) tagoltabb lista ne készüljön.

2.4. *Általános műveltségterületi elvárások*

Kiemelten fontos minden műveltségterületen:

- a műveltségterületen belüli Alapelvek, célok kiegészítése, esetleg korrekciója;

- az életkori sajátosságok figyelembe vétele;
- egyes, a műveltségterület és tantárgyai szempontjából releváns kiemelt kereszttantervi feladatok integrálása (forrás: EU kompetenciák és kiemelt fejlesztési feladatok);
- hangsúlyozni a műveltségterület kapcsolódását más műveltségterületekhez, tantárgyakhoz;
- az elméleti tudásmegnevezés példaanyaga legyen életszerű, igazodjon a gyermekek élettapasztalatához;
- kerüljön be minden műveltségterületbe az informatika használatára való utalás.

2.5. Egyes műveltségterületi sajátosságok:

Magyar nyelv és irodalom

Különösen fontos hangsúlyozni a műveltségterület kapcsolódását a kultúra állandó és változó elemeihez, a magyar és az európai közös kulturális szimbólumok használatához, a közösségi élethez, a munka világába való belépéshez, a médiumok alkotó használatához, az emberismeret és a közösségi élet etikai kérdéseire.

Matematika

A matematika területén kiemelten fontos:

- a logikus gondolkodás fokozatos fejlesztése;
- a problémafelvetés, pontos megfogalmazás és a modellalkotás folyamatának megismerése, más tudományterületeken történő alkalmazásának összehangolása;
- a tanulás, mint komoly munka valamint ötletességet is igénylő szellemi játék értelmezése, a kreativitás fejlesztésének eszköze;
- az informatikai alkalmazások hangsúlyozása.

Ember és társadalom

Az Ember és társadalom műveltségterület tantárgyai, illetve tantárgyterületei:

- emberismeret, etika,
- történelem (kultúrtörténet is),
- társadalomismeret (állampolgári ismeret, jelenismeret, globális problémák).

A jelzett tantárgyak közműveltségű elemei hangsúlyosan jelezzék az önálló tárgyat, illetve a modul, tantárgyi egység jellegét.

Idegen nyelv

Kiemelten fontos ezen a műveltségterületen:

- a megkövetelt nyelvi szintek (amennyiben az adott nyelv esetén létezik ilyen) nemzetközi standardokhoz igazított meghatározása;
- a több tanult nyelvre tekintettel a fejlesztési célok, kompetenciák rendszerszintű (nem nyelvenkénti) kezelése;

- az idegen nyelvi tématerületek jelzése törekedjen a tantárgyközi feladatok és a kiemelt fejlesztési területek jelzésére;
- a kapcsolati kultúra – interkulturális készségek.

Ember a természetben

Az Ember a természetben műveltségterülethez közvetlenül a következő tantárgyak tartoznak:

1. Környezetismeret (1–4. évfolyam);
2. Természetismeret (5–6. évfolyam);
3. Fizika (7–11. évfolyam);
4. Kémia (7–10. évfolyam);
5. Biológia-egészségtan (7–12. évfolyam);
6. Természettudomány (5–12. évfolyam).

Kiemelten fontos ezen a műveltségterületen

- a tantárgyak közötti összefüggések (integrált szemlélet);
- hangsúlyozni a műveltségterület kapcsolódását a természetes és mesterséges környezethez, a műszaki fejlődéshez és a fenntarthatósághoz;
- a tevékenykedtetés (cselekvő részvétel) (kísérelt, megfigyelés).

Földünk és környezetünk

A műveltségterület képviselője a földrajz tantárgy, amelynek elemei megjelennek mind a Környezetismeret (1–4. évfolyam), mind a Természetismeret (5–6. évfolyam) tantárgyban.

Az önálló földrajz tárgy esetében fontos a természetföldrajzi-ökológiai és a társadalomföldrajzi elemek egyensúlya. Az előbbiben értelemszerűen az Ember a természetben műveltségterülethez, az utóbbiban az Ember és társadalom műveltségterülethez is kapcsolódik, ebben fontosnak tartjuk a kulturális földrajz elemeit is.

Életvitel és gyakorlati ismeretek

A műveltségterület az életben való boldoguláshoz szükséges elemek (pl. a gyakorlati, műszaki, háztartási, gazdálkodási, közlekedési ismeretek) mellett életvezetési elemeket (pl. továbbtanulás, pályaválasztás, munkába állás) is tartalmazzon, és irányuljon a szociális kompetenciák fejlesztésére.

Informatika

Az informatika műveltségterület tartalmait egyrészt az informatika tantárgy keretében ismerik meg a tanulók, másrészt az informatikai műveltség egyre inkább áthatja valamenyny műveltségterületet. Ezt a folyamatot a közoktatásnak elő kell segíteni. Az informatikai műveltségi tartalmak tehát nem korlátozódnak az informatika tantárgyra.

Fontos szempont a nem konvencionális tanulási technikákkal és a médiaismerettel való kapcsolat. Az informatika műveltségterület foglalja magába a könyvtár- és könyvtárhasználati ismereteket is.

Művészetek

A Művészetek műveltségterülethez közvetlenül a következő tantárgyak tartoznak:

- Rajz és vizuális kultúra;
- Ének-zene;
- Dráma és tánc;
- Médiaismeret és mozgóképkultúra.

A műveltségterület emelje ki a képzelőerő, az érzelmi intelligencia, az alkotókészség fejlesztését; segítse elő az önkifejezés készségének kialakulását és a közösségépítést.

Kiemelten fontos ezen a műveltségterületen a tantárgyak közötti összefüggések jelzése.

Lényeges a dráma műveltségterület-közi jellegének hangsúlyozása, különösen az 1–4. és az 5–8. évfolyamon, a tánc kapcsolata a testneveléssel.

Testnevelés és sport

A tantárgy a testi, lelki, szellemi képességek és készségek kiművelése mellett a fair play szellem, az állóképesség, a csapatjátékokban erősödő együttműködési képesség fejlesztésének kiemelt területe. A tantárgy a szocializáció, a szabálykövető magatartás fejlesztésének kiemelt területe. A tantárgy részét képezi az egészséges életmódra nevelés, a cselekvő, mozgásos életvitel és a saját felelősség felismerése az egészség kialakításában és annak megerősítésében.

Az Ön által vezetett bizottságot felkérjük, hogy ezen szempontok alapján készítse el a műveltségterületi anyag első változatát 2011. február 20-ig.

Az anyag tartalmazza a fenti általános szempontok alapján:

- a műveltségterülethez tartozó Alapelvek javítását, kiegészítését;
- a közműveltségi elemek műveltségterület/tantárgyankénti listáit.

Budapest, 2011. január 27.

3. dokumentum

Összefoglaló a Nemzeti alaptanterv véleményezésének folyamatáról

TÁRSADALMI ÉS SZAKMAI IGÉNYEK

A NAT fent jelzett korrekciójának nyilvános közlése óta, azaz a NAT munkálatok első lépéseitől kezdve az OFI-hoz számos kérés, igény érkezett szakmai és más szervezetektől, magánszemélyektől egyaránt. Így a NAT közműveltségi tartalmairól szóló diskurzus már jóval a tényleges társadalmi vitája előtt megkezdődött, ugyanis a szöveg kialakításának folyamatában a különböző szektorok képviselői több száz javaslatot fogalmaztak meg. Magánszemélyek éppúgy fontosnak tartották, hogy a különböző műveltségi területek közismereti tartalmaihoz hozzászóljanak, mint kormányzati szervek, egyesületek, szakmai szervezetek, szakmai műhelyek, egyetemek képviselői. Minden javaslat abból az előfeltevésekből indult ki, hogy a közoktatás alkalmas arra, hogy a társadalom, tudomány, civil szféra területén megjelenő anomáliákat, hiányosságokat orvosolja. Az már most megállapítható, hogy a több tantárgy metszéspontjában elhelyezhető ún. tantárgyközi tartalmi elemek szerepe jelentősen megnőtt, s ez egyrészt megnövelte a Fejlesztési területek-nevelési célok fejezet súlyát és arányát, másrészt előre vetítette, hogy a kerettantervek szerkezetében és tartalmaiban meg kell jelenniük a tantárgyak kooperációja mellett az átfogó nevelési-képzési céloknak.

A készítési folyamatban a Nat szövegében a következő fontosabb javaslatok, kérések érvényesültek:

- az on-line felületek jogi szabályozása (Hamisítás Elleni Nemzeti Tanács);
- a médiatudatosságra nevelés kiemelt szerepe (Nemzeti Média és Hírközlési Hatóság);
- a fenntarthatóságra nevelés (az Országgyűlés Fenntartható Fejlődés Bizottsága);
- a pályaorientáció kiemelt fejlesztési-nevelési feladatként való megjelentetése (a Nemzeti Pályaorientációs Tanács);
- az egészséges életmódra nevelés, teljes körű iskolai egészségvédelem (NEFMI, Egészségügyi Államtitkárság);
- a gerincvédelem megjelentetése a Testnevelés és sport műveltségterületben (Gerincgyógyászati Központ);
- a családi életre nevelés (Népesedési Kerekasztal);
- fogyasztóvédelmi szempontok (Fogyasztóvédők Országos Egyesülete);
- az európai dimenzió megjelentetése (Külügyminisztérium);
- a gyermeki jogok szerepeltetése (UNICEF magyar bizottság);
- biztonságos közlekedés, a KRESZ oktatása (ORFK, Közlekedésfejlesztési Koordinációs Központ).

A NEMZETI ERŐFORRÁS MINISZTERIUMÁN BELÜLI KÖZIGAZGATÁSI EGYEZTETÉS

A Nemzeti alaptanterv vitaanyagáról, annak nyilvános társadalmi vitája előtt a NEFMI államtitkárságai alkottak véleményt 2012 januárjában.

Az Egészségügyért felelős helyettes államtitkárság jelezte az egészségügyi szakközépiskolai szakmai tárgyak óraszámát, hivatkozva a szakképzési törvényben rögzített szakmai, illetve közismereti (azaz a Nat-ra épülő) képzés arányaira. A Kultúráért felelős helyettes államtitkárság egyrészt az EU kulcskompetenciák egyikének, a Digitális kompetenciának a kiegészítését javasolta, továbbá a digitális műveltség definíciójának értelmében kérte a Magyar nyelv és irodalom, az Informatika, továbbá a Művészetek műveltségi terület kiegészítését. A javaslat indoklásában megjegyezte, hogy az informatika műveltségi terület nem korlátozódhat csak az informatika tantárgyra, a javasolt „információs műveltség” fogalom a technikai tudás mellé behozza a tartalom ismereteit, használva a szakirodalomban és a képzés nemzetközi gyakorlatában meghonosodott „information literacy” kifejezés magyar megfelelőjét. A jelzett változások beépültek a műveltségterületi anyagokba, az *Informatika*, bár önálló műveltségi terület, célként tűzte ki, hogy az informatikai műveltségi tartalmak ne korlátozódjanak csak az informatika tantárgyra, hanem terjedjen ki az információs műveltségre, a tantárgyi keretben elsajátított kompetenciák felhasználhatók legyenek valamennyi műveltségi területen; kapcsolatot létesítsen a nem-konvencionális vagy formális tanulási technikákkal és a médiaismerettel; foglalja magába a könyvtárhasználati és a könyvtári információkeresési ismereteket is. A módosításban kiemelten szerepelnek az információkezelés jogi és etikai vonatkozásai, valamint megjelenik az e-szolgáltatások tárgyalása. Az alaptantervi anyagban továbbá – az államtitkársági kérésnek megfelelően – hangsúlyosabbá vált a könyvtári és múzeumi foglalkozások lehetősége (pl. Magyar nyelv és irodalom, Művészetek). A NEFMI Felsőoktatásért és Tudománypolitikáért Felelős Helyettes Államtitkárságának nem volt észrevétele, és az Oktatási Hivatal elnöke sem tett szakmai észrevételt.

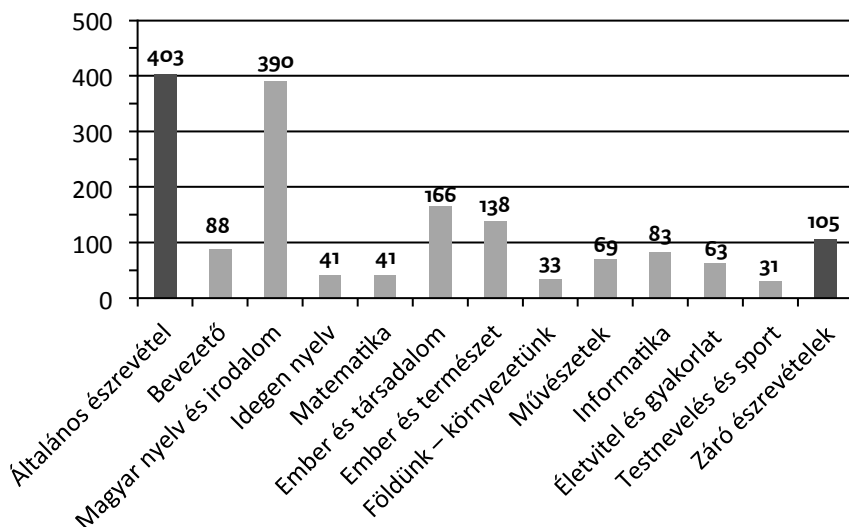
A TÁRSADALMI VÉLEMÉNYEZÉS

Az OFI 2012 januárjában a honlapján közzétéve a vitaanyagot, 2012. február 6-ig tartó társadalmi vitát kezdeményezett. A nyilvánossá tett NAT vitaanyagról az intézet on-line véleményező felületén 648 személy 1651 észrevételt tett a Nemzeti alaptanterv közzétett anyagához kapcsolódóan. (Ebből 1055 érkezett a tényleges szövegtervezethez.) Március 12-éig összesen 68 elektronikus és hagyományos formában érkezett levelet is kaptunk a Nat közzétett anyagához kapcsolódóan. 38 levél (azaz a vélemények közel 56%-a) intézményektől, a további 30 pedig magánszemélyektől érkezett.

A műveltségterületek közül az akadémiai szférában az Ember és természet, míg az on-line véleményezésben a Magyar nyelv és irodalom közműveltségi tartalmai, különösen a vitaanyagban megjelölt szerzők és olvasmányok bizonyultak a véleményeket megosztó jellegűnek. Mindkét esetben élénk társadalmi vita kezdődött a munkaanyagról, ami jól mu-

tatja a területek kiemelt jelentőségét. A NAT bizottság szerint az irodalmi kánon problémája minden egyes tantervi változás szükségszerű kísérő jelensége, ugyanakkor leszögezte, nem az alaptanterv az a műfaj, ahol a kívánatos irodalmi műveltségről szóló lezáratlan vagy még el sem kezdődött szakmai diskurzusoknak teret kellene adni.

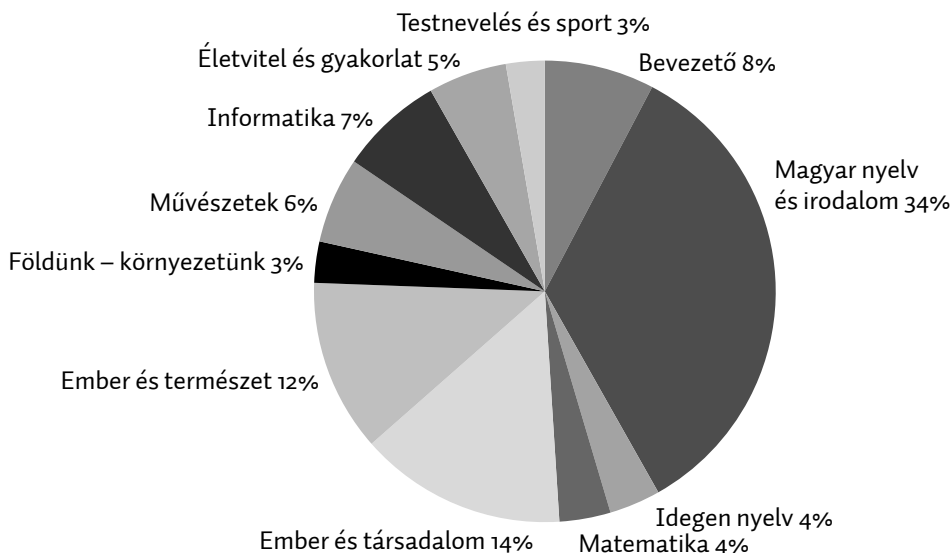
A NAT VITAANYAGÁHOZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEK MEGOSZLÁSA

Forrás: OFI, Nat dokumentáció

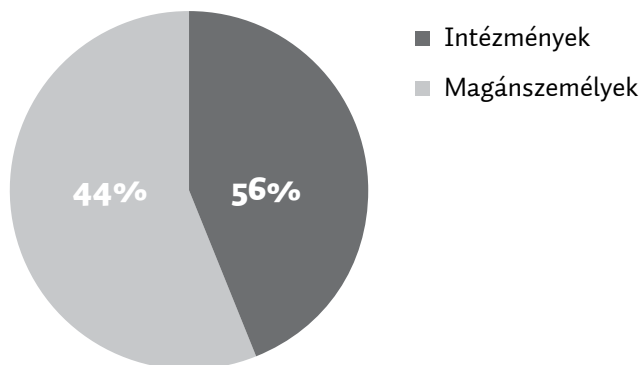
Az észrevételek legnagyobb része általános véleményt fogalmazott meg. Kiemelkedően sokan észrevételezték a Magyar nyelv és irodalom, az Ember és társadalom és az Ember és természet anyagát. Sokan támogatták a gyakorlati tevékenységek számának növekedését, a testmozgás előtérbe kerülését. Számos vélemény sokallta a kialakított műveltségi ismereteket, miközben hiányokra hívta fel a figyelmet.

**AZ EGYES MŰVELTSÉGTERÜLETEKHEZ ÉRKEZETT VÁLASZOK
EGYMÁSHOZ VISZONYÍTOTT ARÁNYA**
(Az általános és a záró észrevételeket már nem számolva.)

Forrás: OFI, Nat dokumentáció

A NAT VITAANYAGÁHOZ ÉRKEZETT VÉLEMÉNYEK MEGOSZLÁSA

Forrás: OFI, Nat dokumentáció

A Nat elkészítését és az elkészült anyag jellegét alapvetően meghatározta az a törekvés, hogy az új alaptanterv a közműveltségi elemek beépítésén keresztül kialakítson egy közös kulturális kódrendszert. E cél elérése érdekében az egyes műveltségterületi anyagok talán terjedelmesebbek lettek az optimálisnál, a hozzászólások legnagyobb része is ezt igazolta

vissza. Mindazonáltal meg kell jegyezni, hogy a rövidítési igényekkel egyidejűleg majd minden hozzászólás rögtön meg is fogalmaz valamilyen hiányolt területre vonatkozó kiegészítési igényt – elég nehéz volt ennek a kettős követelménynek egyszerre eleget tenni.

A társadalmi vitában számos civil és szakmai szervezet (pl. Pedagógus Civil Fórum, Országos Építésügyi Fórum, Magyar Szakképzési Társaság, Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete) is elküldte véleményét, majd az anyagot a különböző pedagógus szakszervezetek is vitatták.

A VITAANYAG KÖZIGAZGATÁSI EGYEZTETÉSI FOLYAMATA

A vitaanyag véleményezői érthető módon elsősorban a Nat változásaira reagálva jelezték támogatásukat vagy fejtették ki kritikai észrevételeiket. Lévén a Nat szövege maga a kormányrendelet melléklete, így a közigazgatási egyeztetéshez tartozó véleményezési folyamatban megszólaltak a tudományos szféra képviselői, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), a Magyar Rektori Konferencia (MRK), a különböző kamarák, a szakmai szervezetek, a kormányzati szervek, így a minisztériumok.

A közműveltségi tartalmak mibenlétének és szerepének megfogalmazása támogatásra talált, míg ezeknek a Nat-ban történő, az egyes műveltségterületekhez rendelt közlése némiképp megosztotta mind a szakmapolitikai, mind a szakmai közvéleményt. E tekintetben szükség van a határozott állásfoglalás mellett a fókuszok, prioritások világos kijelölésére, mert illúzió lenne azt gondolni, hogy a szakma minden érintettjével teljes megegyezésre lehet jutni a jövő, mégoly szikáran megfogalmazott tananyagtartalmakban is.

A köznevelési rendszer feladatának változásait, így a Nat Bevezetőben foglalt fejlesztési területeket-nevelési célokat támogatták, néhányan jelezték a visszafogottabb hangnem igényét. Általában elmondható, hogy a Nat szöveg gondos tanulmányozására épülő vélemények egyike sem tett javaslatot sem a célok, sem a közműveltségi tartalmak csökkentésére, bővítésére pedig éppen ellenkezőleg, igen. Ugyanakkor, ezen igényekkel egy időben szinte minden mérvadó vélemény utalt a rendelkezésre álló óraszámok szűkösségére, érezve az iskola megnövelt szerepvállalása és a képzési időkeret közti feszültséget.

Az MTA felhívta a figyelmet az iskolai nevelés és a családi szocializáció kívánatos egyensúlyára, megállapítva, hogy a Nat-ot az a normatív vonulat jellemzi, amely feltételez egy egységesen jó minőségű pedagógiai munkát. Jelezte továbbá, hogy a nevelés minősége nem csak normatív elvárások szövegszerű megjelenítésétől és a kerettantervek/helyi tantervek milyenségétől, hanem a pedagógusok felkészültségétől, az oktatás színvonalától függ. Összességében azok az új nevelési célok, amelyek a tanulók boldogulását, a ma társadalmában való eligazodását segítik elő és jövőbeli életminőségükhöz járulnak hozzá (pl. a gazdasági és pénzügyi nevelés, pályaorientáció, erkölcsi nevelés, testi és lelki egészség) a fent említett véleményezői körben egyetértésre és támogatásra találtak. Több részletes, konkrét szöveghelyet érintő észrevétel érvényesítésével tudtuk javítani a szöveg minőségét, pl. a készség, képesség, kompetencia, tudás fogalmának következetes használatával, a műveltségterületi anyagok részletezettségének egységesítésével. Az akadémiai vélemények

külön kiemelték az alsó tagozat jelentőségét, azaz a tanulási képesség, a tudásszerzés megalapozását, de mindenek előtt a természettudományos műveltség jelentőségét, hivatkozva arra is, hogy a természettudományos műveltség támogatása az Európai Unióban is kiemelt terület, továbbá a magyar kormány is többször kinyilvánította, hogy versenyképességünk javítása érdekében prioritásként kezeli e pályák vonzóvá tételét és a képzés korszerűsítését. Az *Ember és természet* műveltségterület készítői és a bírálók is egyetértenek abban, amit a Nat bizottság egyik tagja a természettudományos oktatás hatékonyságának növeléséért ekként fogalmazott meg:

Le kell vonni a tanulságokat: radikális változtatásra van szükség. Egyfelől a természettudományos műveltség minimumát közvetíteni kell minden állampolgárnak, hiszen e nélkül a jelenlegi technológiai környezetben, a fenntarthatóság napi szinten megjelenő problémáival és az áltudományok ostromával szembesülve reménytelen helyzetbe kerül. Másfelől biztosítani kell az érdeklődők számára, hogy a felsőoktatás igényeinek megfelelő ismeretekre tegyenek szert. Ezt csak differenciálással lehet elérni. Ha nem lépünk, kiszolgáltatottak leszünk. Egyrészt a természettudományosan műveletlen állampolgárok nem tudnak felelősen dönteni sem a saját magukat, sem a környezetüket érintő kérdésekben. Másrészt – és ez számunkra itt még súlyosabb – megfelelő színvonalú műszaki értelmiség nélkül az ország a nemzetközi munkamegosztásban csak a legalacsonyabb szintű feladatokat tudja ellátni.

Az akadémiai véleményezők (MTA, MRK) bírálták, hogy a műveltségterület – más területekhez hasonlóan – „sajátos tudományfilozófiai sémát alkalmazva” a fejlesztési feladatok szerkezetét követve épül fel. Célként azt jelölték meg, hogy a műveltségterület „adjon hű képet a természettudományokról, s a természettudományos szakterületeket a fogalomrendszerei és felépítése tekintetében a saját egységes logikájukban kezelje. A természetet egységben látó természettudományos műveltség csak szilárd fogalmi alapokon, a tantárgyak kooperációjában alakulhat ki.” A Nat e területének képviselői, szakmájukban kiváló, elismert szakemberek, ismerve a természettudományos oktatás problémáit, feltárva a hazai és a nemzetközi tantervfejlesztési tapasztalatokat, úgy foglalnak állást, hogy „a természettudományok tanítása során alapvető a tudományágak pontos és részben elkülönült fogalomhasználata. A természettudományi nevelésnek ugyanakkor elő kell segítenie a közvetített tudás társadalmi érvényesülését is. Ezért az sem a tartalmak, sem a módszerek tekintetében nem szorítható be kizárólag a szaktudományok szűken értelmezett kereteibe.” Felfogásuk szerint a természettudomány nemcsak ismeretek rendszere, az emberiség közös kultúrkincse, hanem magasan szervezett kollektív megismerési eszköz is. A közoktatásban folyó természettudományos nevelés a maga sajátos eszközeivel ehhez biztosít hozzáférést. Az iskolai oktatásnak és nevelésnek olyan, természettudományos módszerekkel vizsgálható kérdésekkel is foglalkoznia kell, amelyeket a társadalom és a gazdaság adott időben és helyen felvet, amelyek befolyásolják az egyén és a közösség jelenlegi életét, illetve kihatással vannak a jövő alakulására. Ilyenek az egészségmegőréssel, a természeti forrásokkal való fenntartható gazdálkodással összefüggő problémák. Cél, hogy a tanulók cselekvő közre-

működőivé váljanak a tanulási folyamatnak, egyben felkészüljenek az aktív állampolgári szerepvállalásra. Összegezve, a vita nem jutott nyugvópontra, a kétféle szemlélet nehezen tűnt összeegyeztethetőnek. Kétségtelen, hogy azoknak, akik az 1970-es évek előíró tanterveinek kései utódját keresik az Ember és természet műveltségterületben, azok a Nat-ban egy ettől jelentősen eltérő, más szemléletű anyagot fognak találni. A véleményezési folyamatban hosszú egyeztetést követően a műveltségterület kiegészítésével végül sikerült megállapodni a Magyar Tudományos Akadémiával.

A tárcák közül a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium a hazai nemzetiségeket érintő jogszabályokra hívta fel a figyelmet, míg a Vidékfejlesztési tárca az élelmiszerbiztonsági előírások, illetve az állatvédelmi törvény szerepét emelte ki. A pedagógiai nyelvén mindkettő megjelenik a Nat-ban, míg az előbbi része a Nat egyik kiemelt tantárgyközi területének, az egészséges életmódra nevelésnek, az utóbbi viszont mind a Környezetismeret alsó tagozatos anyagában, mind az Életvitel, gyakorlat témái között is előfordul.

A Zsidó Közösségi Kerekasztal és a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium kezdeményezésére az Intézet két alkalommal is megbeszélést folytatott a zsidó szervezetek képviselőivel. A Nat szövegéhez benyújtott észrevételek azon részét, melyről a szakmai vitát követően megállapodás született, az Intézet érvényesítette az anyagban.

Ugyancsak a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szervezésében az Intézet egyeztetést folytatott az Országos Roma Önkormányzat és a Türr István Kutató és Képző Központ képviselőivel. A szervezetek által kért változtatások a hazai nemzetiségek jellemzőinek átfogó és hangsúlyosabb megjelenítését kérték. A változtatások mikéntjéről tájékoztattuk a minisztérium képviselőit, rajtuk keresztül pedig a szervezeteket is.

A Honvédelmi Minisztériumnak az állampolgári jogokra és kötelezettségekre, továbbá a honvédelmi nevelésre utaló kiegészítő javaslatait, továbbá a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, a Vidékfejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, a Nemzetgazdasági Minisztérium (pályaorientáció, szakképzés), végül az Alapvető Jogok Biztosa kiegészítéseit, korrekcióit tartalmazza az anyag.

4. dokumentum

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet és az evopro Automatizálási és Informatikai Kft. együttműködése

„A tulajdon társadalmi felelősséggel jár” – fogalmaz Magyarország Alaptörvénye (XII. cikk (1)). Ennek szellemében írt alá együttműködési szerződést 2012. május 31-én az Oktatáskutató és Fejlesztési Intézet (OFI) valamint az evopro Automatizálási és Informatikai Kft. (evopro) az Iskolai Közösségi Szolgálat, valamint a természettudományos nevelés és oktatás témakörökben. A szerződést az OFI igazgatója, Kaposi József és az evopro Kft. tulajdonosa, Mészáros Csaba látta el kézjegyével, az eseményen pedig jelen volt az együttműködés harmadik résztvevője, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet képviselője is.

Az aláírt szerződés egy 2011 szeptemberében megindult folyamat eredménye. Az evopro mint a diákok természettudományos érdeklődésének megerősítésében és a természettudományos irányú közép- és felsőoktatási fejlesztésében érdekelt piaci szereplő kereste meg az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézetet, felajánlva segítségét, egyben kezdeményezte a kérdéses területtel kapcsolatos közös projektek indítását.

Az előzetes megbeszélések követően 2011 októberében meg is született egy együttműködési szándéknyilatkozat, melyben a felek (akkor már kiegészülve a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet munkatársaival) meghatározták azokat a célokat, melyek a további közös munka alapjául szolgálhatnak. Ezek:

- **partnerség** – példával és akár nevelő munkával támogatni azt a szemléletet, hogy a gazdasági szféra szereplőinek, a civil szervezeteknek és az állami intézményrendszernek együtt kell támogatnia társadalmi célokat, közösen kell megtalálni a fejlesztési és fejlődési lehetőségeket.
- **önkéntesség** – a gazdasági élet szereplőit és a lakosságot segíteni abban a kormányzat és civilek által kezdeményezett szemléletformálásban, amely – a Kelet-Európában nem túl sok hagyománnyal rendelkező – önkéntességet népszerűsíti.
- **természettudományi, azon belül is műszaki nevelés, oktatásfejlesztés** – az Evopro Kft. azon meggyőződésének megfelelően, hogy ez a terület, innovatív fejlődési, kiugrási pont lehet Magyarország számára, – az iskolai oktatásnak már a legalsó szintjein is népszerűsíteni és megerősíteni a gyerekekben azoknak a tárgyaknak a szeretetét, amelyek később a szakmaválasztásban orientálják őket.

A 2011 októberét követően felgyorsuló közös munka eredményeként két konkrét program bontakozott ki: az *Evobox-TT Dobozolt Tudás Pályázat* és az *Iskolai Közösségi Szolgálatot támogató internetes portál*.

EVOPRO-TT DOBOZOLT TUDÁS PÁLYÁZAT

Az evopro és az OFI vezetői egyetértettek abban, hogy nem lehet elég korán elkezdni a pályaválasztásra való felkészülést. A felső tagozatos diákok motiválása, az érdeklődésük felkeltése biztosíték lehet arra, hogy a természettudományos pályák lehetőségként a látókörükbe kerülnek. Fontosnak tartják továbbá, hogy kinevelőn az „Öveges professzorok” új generációja, amely kreatív módon tudja szemléltetni a tudomány elvont kérdéseit az általános iskolákban.

Az evopro Kft. szponzorként támogatja egy természettudományos pályázat kiírását, amelyet az OFI a Nemzeti Alaptanterv megjelenése napján és ahhoz kapcsolódva tesz közzé. A pályázat keretében aktív vagy nyugdíjas pedagógusok, egyetemi hallgatók, oktatók természettudományos tantárgyak 5-8. osztályos oktatásához felhasználható kísérleteket és az azokhoz szükséges szemléltetőeszközök leírását adhatják be pályamunkaként. A pályázat pénzdíjas, a jó pályamunkák egy webes tudástárban nyilvánossá válnak, a legjobbakat pedig a szemléltetőeszközök legyártása után az evopro jóvoltából az iskolák megkaphatják. A pályázat részletei az OFI honlapján elérhetők fel.

ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLATOT TÁMOGATÓ INTERNETES PORTÁL

A társadalmi szolidaritásra irányítja rá a figyelmet a 2012 szeptemberétől hatályba lépő Nemzeti köznevelési törvény, melynek értelmében a középiskolás diákoknak az iskolai közösségi szolgálat keretében 50 óra tanórán kívüli jószolgálati tevékenységet kell végezniük az érettségi előfeltételeként. A diákok közösségi szolgálatának megszervezésében, amelyben az iskoláknak még nincsen saját tapasztalata, segítségükre lesz az az internetes felület, amelyet az evopro Kft. munkatársai fejlesztenek ki díjmentesen, önkéntes munka keretében az OFI-val kötött együttműködési megállapodás, valamint a vállalat társadalmi felelősségvállalási stratégiájának (CSR) keretében.

Ilyen módon a közösségi szolgálatra vonatkozó módszertani tudásanyag a portálon elérhetővé válik a nagyközönség számára.

A civil szféra gyakorlatorientált tapasztalatait a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet önkéntességgel foglalkozó szakemberei képviselik az együttműködésben. Így elmondhatjuk, hogy a közösségi szolgálati portál létrejötté szép példája a kormányzati, a gazdasági és a civil szféra összefogásának egy közös ügy érdekében.

5. dokumentum

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS OFI-evoboxTT Dobozolt Tudás Pályázat

a közoktatásban tanulók természettudományos kompetenciáinak elmélyítését szolgáló, tevékenységközpontú szemléltető módszerek, eszközök bemutatására

Az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (továbbiakban: OFI) az evopro Informatikai és Automatizálási Kft. (továbbiakban: evopro) támogatásával nyílt pályázatot hirdet a közoktatásban tanulók természettudományos kompetenciáinak elmélyítését szolgáló, tevékenységközpontú szemléltető módszerek, eszközök bemutatásának támogatására.

A PÁLYÁZAT SZAKMAI INDOKLÁSA

Támogatni kell pályázati úton a közoktatásban jó gyakorlatokkal rendelkező pedagógusokat és iskolákat a természettudományos kompetenciákat elmélyítő, élménypedagógiára épülő, tanórán vagy tanórán kívül megvalósítható programok, tevékenységek, kísérletek elterjesztésében. A természettudományos tantárgyak módszertani megújulásra szorulnak, amit az is bizonyít, hogy ezeknek a tantárgyaknak a népszerűsége és ezzel összefüggésben a természettudományos pályák vonzereje csökken az új generációk számára. A természettudományos tantárgyak oktatását érdekesebbé, élményszerűbbé lehet tenni, ehhez kapcsolódik jelen felhívás a közoktatásban tanulók természettudományos kompetenciáinak elmélyítését szolgáló, tevékenységközpontú szemléltető módszerek és eszközök bemutatására.

1. A PÁLYÁZAT CÉLJA

Jelen pályázat hozzá kíván járulni a közoktatás 5-8. évfolyamán tanulók számára a természettudományos tantárgyakban a szemléltetés alkalmazásához, a jó gyakorlatok, kísérleti eszközök összegyűjtéséhez, elterjesztéséhez.

2. A PÁLYÁZAT TÁRGYA

Olyan konkrét kísérletek leírása, a kísérlethez kapcsolódó tevékenységek, mérés, értékelés bemutatása, amelyek segítenek a természettudományos műveltség, látásmód kialakításában az 5-8. évfolyam tanulói számára az alábbi kategóriákban.

A pályázat kategóriái

„A” kategória: Az 5-8. osztályosok természettudományos tantárgyainak (különös tekintettel kémia és fizika) 2012. május 16-án a kormány által elfogadott NAT-ban rögzített tematikájához kapcsolódóan, tanítási órák keretében bemutatható eszközigenyes kísér-

letek (tematikus és/vagy képességfejlesztő egységek), az ahhoz tartozó eszközöknek, valamint azok céljának és rendeltetészerű használatának leírásával.

„B” kategória: 5-8. osztályos tanulók természettudományos területhez kapcsolódó, tanórán kívüli tevékenységét ismeretbővítés vagy képességfejlesztés céljából támogató kísérletek, programok leírása, az ehhez szükséges eszközök céljának, elkészítésének, használatának leírása.

„C” kategória: Sajátos nevelési igényű tanulók természettudományos érdeklődését felkeltő, készségeit fejlesztő és ismereteit bővítő modulok, kísérletek és az ezt szolgáló eszközök céljának, elkészítésének, használatának leírása.

Jelen pályázati felhívásra egy pályázó több pályázatot is beadhat: több kategóriában vagy egy kategórián belül különböző tematikai egységre vonatkozóan.

Egy pályázat keretében egy tematikai egységre vonatkozó pályamunkát lehet benyújtani.

3. A PÁLYÁZAT SZAKMAI KÖVETELMÉNYEI

- A kísérlet kapcsolódjon az érvényben lévő NAT „Ember a természetben” műveltségterületének tematikájához.
- A pályázatot valamennyi kategóriában kizárólag a tevékenységek, kísérletek leírásával, a kísérleti eszköz részletes bemutatásával, rajzos vagy fényképes dokumentációjával (továbbiakban: pályamunka) lehet benyújtani.
- A pályamunka tegye lehetővé változatos pedagógiai módszerek alkalmazását (pl. kooperatív tanulás).
- A tevékenységek legyenek biztonságosak, egészségre ne legyenek károsak, környezettudatos magatartást tükrözzenek.
- Törekedjen a költséghatékonyságra.
- A pályamunkák nem készülhetnek számítógépes animációval.
- Amennyiben a pályamunkának szakmai előzménye, forrása van, annak pontos hivatkozása szükséges.

Benyújtandó dokumentumok:

- A pályázó személyes adatlapja (01 számú melléklet), több pályamunka esetében csak egy példányban.
- Pályázati adatlap (02 számú melléklet) minden pályamunkához külön-külön. (Ezen: pályázat kreatív megnevezése; a lehetséges tanulócsoporthoz létszámának, életkorának, összetételének, képességeinek, előismereteinek bemutatása; a kísérlet, tevékenység részletes leírása; a szemléltető eszköz leírása; a tevékenység végrehajtását és

a szemléltető eszközt részletesen bemutató rajzos vagy fényképes dokumentáció; a mérés-értékelés folyamatának, eredményének leírása.)

- Magyarországi általános iskola vagy középiskola intézményvezetői ajánlása (03 számú melléklet).
- Aláírt adatkezelési és szerzői jogi nyilatkozat (04 számú melléklet).

4. A PÁLYAMUNKÁK DÍJAZÁSA

A pályázaton mindhárom kategóriában a 3 legjobbnak bizonyuló pályamunka a Támogató által felajánlott pénzjutalomban részesül. A pénzjutalom összege nyertesenként 100 000–100 000 forint, összesen 900 000 forint. A pályázat díjával kapcsolatos adóterheket a Támogató átvállalja. A legjobb pályamunkákat a Támogató legyártja.

A támogatás keretében az evopro kialakít egy nyilvános, hozzáférhető online tudástárat, ahova felkerülnek a zsűri által megfelelőnek tartott pályamunkák. A szemléltetőeszközök közül a legjobbkat a Támogató legyártja, eljuttatja és tanórák keretében bemutatja az azt igénylő iskoláknak, hogy sikerüljön ezeket a jó gyakorlatokat elterjeszteni az ország iskoláiban.

5. A PÁLYÁZÓK KÖRE

Jelen pályázati kiírás keretében olyan, aktív vagy nyugdíjas pedagógus vagy természettudományi területen jártas oktató, kutató, hallgató, szakember nyújthat be pályázatot, aki rendelkezik egy magyarországi általános iskola vagy középiskola ajánlásával.

Nem támogatható az a pályázat, amely a döntés tartalmát érdemben befolyásoló valótlan, hamis vagy megtévesztő adatot szolgáltatott, vagy ilyen nyilatkozatot tett.

Nem támogatható az a pályázat, amelynek megvalósítása, illetve a megvalósítás módja vagy eredménye

- bűncselekménynek vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívásnak minősül;
- alapvető emberi vagy alkotmányos jogot sért;
- a nemzet, a nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek, valamint más nemzetek méltóságának és a társadalom más alapvető érdekeinek sérelmével jár, így különösen a közrendbe, a közérkölsbe, a család és a kiskorúak védelmének követelményébe ütközik.

6. A PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSÁNAK MÓDJA ÉS HELYE

Elektronikusan

A pályamunkákat elektronikusan word dokumentumként tudjuk fogadni, a képi dokumentáció beillesztését is kérjük a word dokumentumba, videofile-okat nem tudunk fogadni.

Beküldési cím:

evoboxtt@ofi.hu

Papír alapon

A pályázatokat egy eredeti példányban, postai úton, tértivevényes feladással a következő postacímre kérjük beküldeni:

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
1363 Budapest, Pf. 49.

Kérjük, a borítékon tüntessék fel:
„Evobox-TT Pályázat”

7. A PÁLYÁZATOK BENYÚJTÁSÁNAK HATÁRIDEJE

- A pályázat megjelenésének időpontja: 2012. Nemzeti Alaptanterv Magyar Közlönyben való megjelenésének napja.
- Az elektronikus beadás határideje: **2012. szeptember 30. 24.00 óra**
- Papír alapú benyújtás határideje: **2012. szeptember 30. (postabélyegző dátuma)**

A határidőn túl érkezett pályázat érdemi bírálat nélkül elutasításra kerül.

8. HIÁNYPÓTLÁS:

A pályázat formai hiánypótlására egy alkalommal, a pályázat kiírójának elektronikus értesítésére, általában a küldéstől számított 10 munkanapon belül van lehetőség.

Amennyiben a Pályázó nem pótolta a hiányosságokat vagy azoknak nem a hiánypótlási felhívásban meghatározott módon tett eleget a felszólításban megjelölt határidőre, vagy a hiányosság pótlására nincs lehetőség, a pályázat kiírója megállapítja a pályázat érvénytelenségét és az érvénytelenség okának megjelölésével elektronikus értesítést küld a Pályázónak.

9. A PÁLYÁZATOK ELBÍRÁLÁSÁNAK SZAKMAI SZEMPONTRENDSZERE

A pályázatok értékelését az OFI által kijelölt szakmai zsűri a következő szempontrendszer szerint végzi:

- A pályázati program a szakmai, tartalmi követelményeknek mennyiben felel meg, annak szakszerűsége, kidolgozottsága.
- Az eszköz alkalmas egy nehezen érthető elméleti vagy gyakorlati kérdés szemléltetésére, alkalmazása segíti a diákokat a megértésben, a válaszok megtalálásában.
- Hosszú távú alkalmazása az oktatásban növelheti a természettudományos érdeklődést, felkeltheti a diákok érdeklődését tudományos kérdések iránt.
- Többször is bemutatható az eszköz, nem egyszeri megjelenítésre alkalmas.

- Előnyt jelent az eszközök költséghatékonysága.
- Előnyt jelent az eszközök környezettudatossága.
- Előnyt jelent, ha az eszköz csökkent munkaképességűek vagy fogyatékkal élők műhelyeiben elkészíthető.

10. A PÁLYÁZÓK DÖNTÉST KÖVETŐ KIÉRTESÍTÉSE

A szakmai zsűri döntését követően 15 napon belül az OFI közlésterjesztő honlapján (www.ofi.hu) a díjazottakat, és emailben értesíti azokat a nyertes pályázókat, akiknek pályamunkái bekerülnek a tudástárba.

Az eredményhirdetés várható időpontja: **2012. november 15.**

11. A PÁLYÁZATTAL KAPCSOLATOSAN TOVÁBBI INFORMÁCIÓKAT AZ ALÁBBI ELÉRHETŐSÉGEN KAPHATNAK:

Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet
e-mail: evoboxtt@ofi.hu

Budapest, 2012. június 5.

6. dokumentum

Összefoglaló a Magyar Tudományos Akadémia, valamint az Emberi Erőforrások Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága együttműködéséről a Nemzeti alaptantervre épülő kerettantervek tárgyában

Az elmúlt években egyre több aggasztó hírt lehetett hallani/olvasni a természettudományos oktatás helyzetéről. A problémát – talán meglepő módon – nem a tanulók természettudományos tantárgyukhoz kapcsolódó teljesítményének változása, hanem a fiatalok ez irányú érdeklődésének csökkenése, valamint a természettudományi tanári képzésre jelentkezők, illetve azt elvégzők alacsony száma okozza.

Pedig a természettudományi műveltség több szempontból is meghatározó mind az egyén mind a társadalom számára. A természeti-technikai környezett megismerése, a környezettel való összhang megtalálása és annak tartós fenntartása mellett nagy szerepe van az tudatos egészségmegőrzés igényének, illetve a természeti, a technikai és az épített környezet alakítása során tanúsítandó felelős és fenntartható magatartás kialakításában. A gazdaság számára pedig egyenesen létfontosságú, hogy a fiatalok hasznos és korszerű tudásra tegyenek szert ezen a területen. Mindehhez nélkülözhetetlen a természettudományok iránti érdeklődés felkeltése/fokozása, és a tanulók e terület felé való orientálása.

Az új Nemzeti alaptanterv (NAT) több fontos lépést is tett: az Ember és természet műveltségi terület kialakításának egyik meghatározó célja a szerethető és izgalmas természettudományos oktatás megteremtése, melyet a tartalmak integráltabb, a mindennapi élethez jobban kapcsolódó formájával, valamint a tevékenykedtetés, a kísérletezés előtérbe helyezésével igyekszik elérni.

A felsőfokú (egyetemi/főiskolai) természettudományos képzés megalapozásához azonban nélkülözhetetlen, hogy emelt óraszámú (tagozatos) tantárgyi programok is készüljenek. Ezek összeállításához kért segítséget az Emberi Erőforrások Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkársága a Magyar Tudományos Akadémiától (MTA).

Az együttműködés tényét egy közös, június 6-ai sajtótájékoztatón jelentette be Hoffman Rózsa oktatásért felelős államtitkár és Pálincás József, az MTA elnöke.

AZ EGYÜTTMŰKÖDÉS RŐL

A megállapodás értelmében az MTA, szoros együttműködésben a NAT-ra épülő kerettanterveket összeállító Oktatáskutató és Fejlesztő Intézzel (OFI), megkezdte a kerettantervi munkálatait.

Csépe Valéria, főtítkárhelyettes asszony – aki az MTA oldaláról a munkát összefogja – három munkacsoport felállítását kezdeményezte, melyek élére Falus András, Nárai-Szabó Gábor és Patkós András akadémikusokat kérte fel.

A kerettanterveket az MTA munkabizottságai a június 4-én kihirdetett Nemzeti alaptanterv Ember és természet műveltségi területében leírtaknak megfelelően készítik el. A munkabizottságok a munka során az Ember és természet műveltségi terület közműveltségi tartalmainak hagyományos tantárgyi szerkezetben megfogalmazott követelményeit veszik alapul. (Az Ember és természet közműveltségi tartalmak két külön szerkezetben készültek, mely az MTA-val való korábbi együttműködés eredménye.)

Az MTA munkabizottságai által elkészítendő emelt óraszámú kerettantervek a többi kerettantervet is tartalmazó miniszteri rendelet mellékleteként jelennek majd meg.

KRONOLÓGIA

ELŐKÉSZÍTÉS (A Nat munkálatainak megalapozása)

2010. 08.

Piliscsabai találkozó: az előzetes elképzelések felvázolása a Nat közműveltségi elemekkel való kiegészítéséről.

2010. 08. – 2010. 10.

A közműveltségi elemek tartalmainak első vázlatai, ajánlások a később meginduló munkákhoz.

2010. 11. 15.

Előkészítő ülés a Nat Bizottság kialakításáról.

2010. 12.

Nat Bizottság tagjainak felkérése.

2010. 12. – 2012. 06.

Az Oktatásért felelős Államtitkárság kontrollja: folyamatos egyeztetések a Nat-készülés/készítés aktuális állapotáról – az együttműködés a Nat szövegének lezárásáig folyamatos.

2010. 12.

Műveltségterületi bizottsági tagok első listájának összeállítása, valamint a munka ütemezésének felvázolása.

2011. 01. 06.

Nat Bizottság első ülése.

2011. 01. 21.

Nat Bizottság harmadik ülésén elfogadja a műveltségterületi munkálatokhoz kapcsolódó, a közműveltségi kiegészítéseket megrendelő lapot.

A MŰVELTSÉGI TERÜLETEK TARTALMÁNAK KIALAKÍTÁSA

Szakmai testületek felállítása és az anyagok első változatainak elkészítése

2011. 01. 27.

Műveltségi területi tagok felkérése, majd a 10 műveltségi területi összevont ülése, az elvárások megtárgyalása.

2011. 02. 01.

Az Iskolatípus Bizottságok tagjainak felkérése (Alapfokú, Középfokú, Szakiskolai, továbbá az SNI Bizottság).

2011. 02. 07.

Az Iskolatípus Bizottságok első ülése és a feladatok tisztázása.

2011. 02. – 2012. 04.

Állami, társadalmi igények megfogalmazása, a javaslatok, kérések tipizálása, mérlegelése.

2011. 02. 20.

A bizottságok felvázolják a Nat közműveltségi tartalmainak első változatát.

2011. 05.

A műveltségi területek első anyagának benyújtása, az első értékelések beérkezése.

2011. 06. 15-17.

Kihelyezett értékelő ülés Egerben: a Nat Bizottság és a műveltségterületi elnökök részvételével, az egyeztetett anyagok közös értékelése, konzultációk az első változatokhoz kapcsolódó bírálatokról, a szükséges feladatok felvázolása.

Nyilvános előadások, viták, konzultációk a készülő Nemzeti alaptantervről (az egységes koncepció kialakításától és az első szakmai anyagok beérkezésétől számítva folyamatosan).

A műveltségterületi anyagok formálódása

2011. 06. 20-tól

A műveltségi területek bizottságai feldolgozzák a kapott bírálatokat és július 4-ig módosítják szakmai anyagaikat.

2011. 07. 06-25.

A szerkesztőbizottság értékeli a teljes összeállított anyagot, egyben megfogalmazza tartalmi és formai ajánlásait.

2011. 07. – 2012. 01.

A nemzetiség iskolai oktatásának irányelve munkálatai – a Nat-hoz kapcsolódóan.

2011. 07. 25. – 2011. 08. 05.

A műveltségterületi bizottságok megkapják a szerkesztők ajánlásait, melyeket mérlegelnek, és ennek eredményeként módosítják a szövegtervezetet.

2011. 08. 05.

A Nat Bizottság értékeli a javított anyagokat.

2011. 08.

A Nat Bizottság javaslatai alapján újabb módosítások történnek az anyagokon.

2011. 09. 07.

A Nat Bizottság és az Iskolatípus Bizottságok ülésén döntés a véglegesítés menetéről.

Értékelés és véglegesítés

2011. 09.

Az elkészült szövegtervezetet több szakmai csoport is értékeli (Iskolatípus bizottságok, OFI szakmai stábja).

2011. 10.

Az anyagok véglegesítése és a Bevezető korábbi változatának teljes átformálódása.

2011. 10.

A hónap végére elkészül a Nat első összeszerkesztett változata.

2011. 11. 25.

Védnöki Testület megalakulása.

2011. 12. 02.

Elkészül a második összeszerkesztett változat.

A NYILVÁNOS VITA ELŐKÉSZÍTÉSE

2011. 12. 12.

Összevont bizottsági ülés, mely reagál a köznevelési törvény elfogadás előtti változtatásaira (pl.: az Erkölcsstan, illetve a Hit- és erkölcsstan beépítése), és dönt a vitás kérdések (pl.: Testnevelés és sport) rendezéséről.

2011. 12. második fele

a bizottságokat (a fentiek fényében) egy utolsó felülvizsgálatra kéri a Nat Bizottság.

2012. 01. közepe

Összeállításra kerül a nyilvános vitára szánt szövegtervezet (utolsó javítások és nyelvi szerkesztés).

2012. 01. – 2012. 02.

A Két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelvének átdolgozása – a Nat-hoz kapcsolódóan.

NYILVÁNOS VITA ÉS KÖZIGAZGATÁSI EGYEZTETÉSEK

2012. 01.

NEFMI-n belüli közigazgatási egyeztetés eredményeképpen a szöveg módosítása, kiegészítése a Kultúráért, a Szociális, Család- és Ifjúságügyért, az Egészségügyért, továbbá a Sportért Felelős Államtitkárságról érkezett javaslatokkal.

2012. 02. 06.

Sajtótájékoztató a Nat-nak az OFI honlapján nyilvánosságra hozott vitaanyagáról.

2012. 02. 06. – 2012. 03. 02.

A nyilvános vita (vélemények beküldhetőek a létrehozott online felületen keresztül, illetve e-mailben és levélben).

2012. 03. 29.

A Kisebbségi Bizottság megvitatja a Nat tervezetét.

2012. 03. 30.

Az Országos Köznevelési Tanács megvitatja, majd megszavazza a Nat tervezetét.

2012. 03.

A közigazgatási egyeztetési folyamatban elküldött, a különböző tárcák (Vidékfejlesztési, Honvédelmi, Közigazgatási és Igazságügyi, Gazdasági Minisztérium, továbbá a Belügyminisztérium és a Külügyminisztérium), az Alapvető Jogok Biztosa, a Magyar Tudományos Akadémia, szakmai és civil szervezetek (pl. Szakképzési Társaság, Egészség- és Családvédő Országos Szövetség, Magyar Tehetséggyógyító Társaság, Közoktatási Szakértők Országos Egyesülete) által készített véleményének elemzése, konzultációk.

2012. 03. 08. – 2012. 04. 02.

A beérkezett vélemények feldolgozása és a bizottságok felkérése a szükséges változtatások érvényesítésére.

2012. 03.

Műveltségterületi anyagok módosítása és szűkítése. (Főbb problématerületek: Magyar nyelv és irodalom: irodalmi kánon; Ember és természet: új szemléletmód.)

VÉGLEGESÍTÉS ÉS KÖZZÉTÉTEL

2012. 04.

Társadalmi egyeztetések (Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium szervezésével egyeztetés a Zsidó Közösségi Kerekasztal, majd az Országos Roma Önkormányzat képviselőivel, megbeszélés a Magyar Tudományos Akadémia Elnökségével).

2012. 04.

Korrekciók és nyelvi lektorálás.

2012. 05.

A végleges szöveg átadása az államtitkárságnak.

2012. 05. 08.

Az Oktatásért Felelős Államtitkárság sajtótájékoztatója a Nat elkészült szövegtervezetéről.

2012. 05. 16.

A kormányülés elfogadja a Nat szövegét.

2012. 06. 04.

A Magyar Közlönyben megjelenik az új Nat.